
Mål och budget 2021-2023

Äldrenämnden

2021

Innehållsförteckning

1	Ansvar och uppgifter	3
2	Kortfattad beskrivning av utgångsläge	4
3	Nämndens fokusområde och resultatindikatorer 2021-2023	5
3.1	Maximalt värde för skattepengarna.....	5
3.2	Bästa utveckling för alla.....	6
3.3	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka	7
3.4	Stark och balanserad tillväxt.....	8
4	Jämförelser med andra kommuner	10
5	Resursfördelning	12
5.1	Ramärendet	12
5.2	Nämndyttrande.....	12
6	Checkar och avgifter	21
7	Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040	23
8	Särskilda uppdrag.....	24
9	Motioner	30

I Ansvar och uppgifter

Äldrenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten, exklusive ekonomiskt bistånd samt kommunal vård och omsorg och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd avseende personer över 65 år. I detta ingår ansvar som ytterst vårdgivare enligt 11 kap 1§ hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar för myndighetsutövning för den enskilde samt finansiering och kvalitetsuppföljning av utförare och anordnare inom området.

2 Kortfattad beskrivning av utgångsläge

År 2020 är ett speciellt år för äldrenämnden i och med coronapandemin. Äldreenheten har arbetat intensivt med olika åtgärder för att minska smittspridningen, bland annat genom riktade utbildningsinsatser i basal vårdhygien och fördelning av skyddsutrustning. Verksamheterna har gjort ett stort arbete för att ställa om vården snabbt till att ta hand om kunder som behöver mer avancerat vård än i vanliga fall.

Pandemin har lett till ett stort fokus på äldreomsorgen i hela Sverige. För 2021 föreslår regeringen ett årligt resurstillskott till äldreomsorgen om 4 miljarder. För Nacka kommun motsvarar det preliminärt 33 miljoner kronor. Nämnden välkomnar detta och ser möjligheter till en ny kraft i de förändringar som behöver göras för att framtidssäkra äldreomsorgen. Möjligheter och eventuella begränsningar i hur dessa medel kan användas regleras i den kommande budgetpropositionen.

Ett stort projekt som har pågått under våren är Hemtjänst 2.0. Förväntat resultat av översynen är en långsiktigt hållbar hemtjänst där sköra äldre får sina behov tillgodosedda med god kvalitet.

3 Nämndens fokusområde och resultatindikatorer 2021-2023

Fokusområden samt indikatorer för 2021-2022 omarbetades 2019 och har följts upp i samband med mål- och budgetseminarium med äldrenämnden i september 2020.

3.1 Maximalt värde för skattepengarna

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Äldreomsorgen utvecklas utifrån Nackabornas behov. Insatser som erbjuds håller en hög kvalitet. Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet tillgodoses med varierade och effektiva arbets sätt som anpassas efter individens förutsättningar och behov.	Antal kunder som använder välfärdsteknologi inom hemtjänsten	50	85	130	160	190	Nämnd
	Nackas äldreomsorg är bland de 10 % bästa kommunerna i landet avseende kvalitet och effektivitet	Rank 38 av 235		Rank 30 av 235	Rank 25 av 235	Rank 20 av 235	KF
	Andel kunder som sammantaget är nöjda med sin hemtjänst	85 %		82 %	84 %	86 %	KF
	Andel kunder som sammantaget är nöjda med sitt äldreboende	86 %		86 %	86 %	86 %	KF
	Andel personer 75 år eller äldre som behandlas med fler än 10 mediciner	25 %		22 %	21 %	20 %	Nämnd
	Andel personer som får god omsorg i livets slutskede på särskilt boende utifrån sju områden i palliativa registret	77 %		92 %	94 %	96 %	Nämnd

I denna tabell presenteras utfall för 2019 och mål för 2021 till och med 2023. När utfall för 2020 förekommer i tabellen så är det utfallet för tertial 2.

Arbete för att nå målet

Välfärdsteknik och insatser av god kvalitet - så möter äldrenämnden framtiden

Äldrenämnden har höga ambitioner vad gäller digitalisering och välfärdsteknik. Äldreenheten kommer därför i samarbete med digitaliseringsenheten utifrån strategin för hälsosamt åldrande ta fram en digital färdplan. Arbetet pågår med att sprida möjligheten med mobila trygghetslarm och digital tillsyn så att öka andelen som tar del av insatsen. Under hösten fortsätter enheten att sprida information om den nyimplementerade insatsen tekniskt stöd i hemmet ("Digital Tryggyve") samt skapa nya insatser som exempelvis digital träffpunkt/mötesplats och digitala fallförebyggande insatser.

Nacka kommun ligger i Koladas mätning från 2019 i topp i Stockholms län vad gäller kundnöjdhet på särskilda boenden. Under pågående pandemi har betydelsen av systematiskt kvalitetsarbetet synliggjorts. Kompetensförsörjning och utveckling är områden som nämnden noggrant behöver följa. För att möta den

demografiska utmaningen är det särskilt viktigt att utreda kundens behov och öka andelen individuppföljningar för att kunna ge rätt sorts stöd.

Äldrenhetens större översyn av hemtjänsten, Hemtjänst 2.0 innebär ett flertal rekommendationer för hur hemtjänsten ska kunna utvecklas på ett hållbart sätt så att sköra äldre får sina behov tillgodosedda med god kvalitet. Fokus ligger på kundcentrering, kompetens, hållbar organisering samt kvalitet och kostnad. Ett fortsatt förtroendefullt samarbete med anordnarna möjliggör en höjning av kvaliteten.

3.2 Bästa utveckling för alla

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Seniorer känner sig trygga och är delaktiga i hur omsorgen utformas. Individens behov är i centrum för utformandet av stödet och samordnas utifrån individens förutsättningar. Psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet motverkas genom förebyggande arbete. Anhöriga och närstående erbjuds stöd och hjälp.	Andel kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs i hemtjänst	88 %		90 %	90 %	90 %	Nämnd
	Andel kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs i särskilt boende	82 %		80 %	80 %	80 %	Nämnd
	Antal unika medarbetare inom hemtjänsten som besöker den enskilde under en period om 14 dagar	11,2	11,1	9,5	9,5	9,5	KF
	Anhörigstöd - antal kontakter	1 153	1 020	1 600	1 650	1 700	Nämnd
	Andel personer med insatser från hemtjänst som besväras av ensamhet	11%		11%	10%	10%	KF
	Andel personer med plats på särskilt boende som besväras av ensamhet	17 %		16 %	15 %	14 %	KF

I denna tabell presenteras utfall för 2019 och mål för 2021 till och med 2023. När utfall för 2020 förekommer i tabellen så är det utfallet för tertial 2.

Arbete för att nå målet

Nackas seniorer är delaktiga och trygga

Individens behov i centrum IBIC, är ett systematiskt behovsinriktat arbetssätt, som syftar till att individen får sina behov beskrivna på ett likvärdigt sätt i hela landet och att individen får möjlighet att stärka sina egna resurser avseende genomförande av aktiviteter och delaktighet. Genom att införa IBIC säkerställs att den enskilde får hjälp och stöd utifrån sina individuella behov och inte utifrån tillgängliga insatser. IBIC möjliggör även uppföljning av resultat på individ- och gruppnivå och kvalitetsjämförelser mellan anordnare. Projektet har återupptagits efter den paus som blev nödvändig på grund av pandemin. Utbildningar pågår under hösten 2020 och det reviderade målet är införande från och med februari 2021. Anordnarna påverkas genom förändrade beställningar och annorlunda genomförandeplaner i syfte att kunden ska få stöd och hjälp utifrån sitt individuella behov.

För att möta kravet på en snabbare process från slutenvården samt öka tillgängligheten för seniorerna

påbörjades 2019 ett arbete med förändrat arbets sätt och organisering av biståndshandläggarna. Syftet är att den enskilde ska uppleva en samordnad och trygg utskrivningsprocess. Den nya interna organisationen sju sattes precis före pandemin och fortsätter nu med uppföljning under hösten 2020.

Kontinuiteten i hemtjänsten är viktig för att kunden ska känna trygghet. Under 2019 förbättrades kontinuiteten och den har nu förbättrats ytterligare under pandemin. Arbetet med att bibehålla den här nivån ingår som en av rekommendationerna i översynen Hemtjänst 2.0.

Anhöriga har påverkats på många sätt av pandemin, inte minst har besöksförbud och stängd dagverksamhet givit negativa konsekvenser. Anhörigstödjarnas arbete har anpassats utifrån detta och äldre enheten behöver nu tillsammans med Valfärd samhällsservice titta på hur deras stöd kan anpassas ytterligare efter förutsättningarna. Det kan till exempel handla om ökad digital tillgänglighet och ökad tillgänglighet per telefon.

3.3 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Nacka är en äldrevänlig kommun som ger goda förutsättningar för hälsosamt åldrande och som möjliggör välbefinnande hela livet. Seniorer har möjlighet att välja mellan attraktiva särskilda boenden. Det finns lättillgängliga dagverksamheter och mötesplatser som stimulerar till god fysisk, psykisk- och social hälsa.	Andel kunder i särskilt boende som uppger att de är nöjda med de sociala aktiviteter som erbjuds.	71 %		72 %	73 %	74 %	KF
	Antal verkställda beslut i dagverksamhet	115	108	130	140	150	Nämnd
	Antal besök i träffpunkter och mötesplats	13 621					Nämnd
	Andel verksamheter som arbetar med sin miljöpåverkan						Nämnd
	Andel kunder inom hemtjänst som upplever ett gott hälsotillstånd	30 %		32 %	34 %	35 %	KF
	Andel kunder i särskilt boende äldreomsorg som trivs i boendemiljön	39 %		44 %	45 %	46 %	Nämnd

I denna tabell presenteras utfall för 2019 och mål för 2021 och 2022. När utfall för 2020 förekommer i tabellen så är det utfallet för tertial 2. Indikatorn antal besök i träffpunkter och öppen mötesplats saknar målvärde I denna tabell presenteras utfall för 2019 och mål för 2021 till och med 2023. När utfall för 2020 förekommer i tabellen så är det utfallet för tertial 2. Indikatorn antal besök i träffpunkter och öppen mötesplats saknar målvärde eftersom basvärde först måste skapas då öppen mötesplats ej är igång än pga coronapandemin. Indikatorn som rör miljöpåverkan saknar basvärde för 2019.

Arbete för att nå målet

Nacka - en äldrevänlig kommun

I strategin för hälsosamt åldrande är målet att Nackas seniorer ska ha goda förutsättningar för hälsosamt åldrande, det vill säga processen att utveckla och bibehålla ett funktionstillstånd som möjliggör välbefinnande hela livet. Strategin bygger på världshälsoorganisationens (WHO) globala strategi och handlingsplan för åldrande och hälsa. Viktiga delar är att social isolering och ofrivillig ensamhet ska motverkas. Under 2021 fortsätter genomförandet av handlingsplanen för en äldrevänlig kommun inom sex strategiska utvecklingsområden. En grundförutsättning för framgång är att Nackas seniorer är delaktiga i genomförandet

och att samverkan sker med andra berörda enheter inom kommunen.

Med förändring av kvalitetskrav och inriktning på dagverksamheterna samt invigning av en ny öppen mötesplats såg förutsättningarna mycket positiva ut i januari 2020. I och med pandemin arbetar äldreheten istället för att ställa om och hitta alternativ. Dagverksamheten beräknas nu kunna återöppna på ett anpassat sätt i och med att det nationella besöksförbudet på särskilt boende för äldre hävs från 1 oktober.

Att hitta rätt kommunikationskanaler är a och o och det förtätade samarbete som utvecklats med kommunikationsenheten under våren 2020 behöver därför fortsätta. Utöver informationsspridning via biståndshandläggare och anordnare kan det handla om tidningsannonser, intervjuer på Nackas webb, filmer, foton och text i sociala medier, kommunikation via pensionärsföreningarna med mera. Arbetet med att lansera Seniorguiden ska slutföras.

3.4 Stark och balanserad tillväxt

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Välfråden för Nackas seniorer utvecklas i nära samarbete mellan kunder, anordnare, hälso- och sjukvård samt civilsamhället. Tillsammans utvecklar vi effektiva arbetssätt för att möta det ökade antalet seniorers behov.	Antal personer som har fallskador bland personer 80+ per tusen invånare			75	67	61	Nämnd
	Andel personer som beviljats särskilt boende och får plats inom 90 dagar	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	KF

Indikatorn som gäller fallskador är en 3-årsindikator som senast rapporterades för 2018 i Kolada. Kommunen råder inte självständigt över utfallet av denna, då utfallet även är beroende av rutiner inom Region Stockholm. Indikatorn och åtgärder kopplade till den ska följas upp i samband med samverkansmöten.

Arbete för att nå målet

Genom samverkan och innovation möter äldregruppen det ökade antalet seniorers behov

När Nacka bygger stad bevakas äldreperspektivet i stadsbyggnadsprojekt vad gäller särskilda boenden, trygghetsbostäder och seniorbostäder. Antalet tillgängliga platser på särskilda boenden följs så att det fortsätter vara möjligt att verkställa ett beslut inom 90 dagar. I november varje år görs en behovsprognos, där nästa sträcker sig till 2041. Tillgången till platser på särskilt boende är god, men det neddragna byggnadstempot med framflyttning av byggstart på bland annat Järlahöjden kommer att påverka årets behovsprognos.

Trygghetsbostäder är hyresrätter eller bostadsrätter med tillgänglig personal samt gemensamma utrymmen i eller i anslutning till bostäderna. Trygghetsbostäder kräver inget biståndsbeslut. Enligt en rapport som Äldrecentrum publicerade 2017 vill de flesta personer som är 75 år och äldre bo kvar i sina nuvarande bostäder där de trivs och känner sig trygga. De är dock införstådda med att de kommer att behöva flytta om de inte kan klara sig själva. Två tredjedelar var intresserade av att flytta till trygghetsboende med aktivitetscentrum. Silver Life Graninge Strand öppnades 2019 med särskilt boende och 130 lägenheter för trygghetsboende med inflyttning fram till och med 2023. I övrigt planeras trygghetsboenden på Nya Gatan, Orminge centrum, Saltsjöbaden och Älta centrum. Ett utbud av bostäder för seniorer med olika upplåtelseformer skulle med största sannolikhet underlätta rörligheten på bostadsmarknaden och fördröja behovet av platser på särskilt boende.

Den snabbare utskrivningsprocessen från slutenvården som kommit i år till följd av förändrad lagstiftning

kräver god samverkan med slutenvård, primärvård och anordnare för att hemgången ska upplevas trygg. För att minska risken för fall kommer flera insatser behövas, där samverkan och utbildning är viktig. Äldreenheten ska till exempel se över möjligheten att kunna erbjuda hälsosamtal med fokus på bland annat fallprevention i samband med nya ansökningar.

I syfte att underlätta för seniorer att komma i kontakt med civilsamhällets och föreningars arbete har ett projekt genomförts med metoden tjänstedesign- *lyssna på seniorer*. Projektet har syftat till att öka seniorenns egenmakt i form av en guide med samlad information om kommunala insatser, vårdgivare, aktiviteter, mötesplatser och organisationer som vänder sig till seniorer bosatta i Nacka. Seniorguiden (se även 3.3) är tänkt att spridas både digitalt genom app eller portal samt genom tryckt material.

4 Jämförelser med andra kommuner

Kostnaden för äldreomsorg i Nacka var 55 942 kr per invånare 2019. Nettokostnadsavvikelsen är ett effektivitetsmått på hur nettokostnaden står sig mot förväntad referenskostnad baserad på flera demografiska variabler. Nacka kommuns nettokostnadsavvikelse försämras något från -8,9 % till -7,8 % samtidigt som Sollentuna fortsätter att gå bra och gör den största förbättringen från -10,5 % till -17,6 %. Skillnaden varierar mellan -3,9 % för Danderyd och -21,5 % för Täby.

Andelen kunder som i förra årets brukarundersökning inom hemtjänst uppger att de är nöjda/ganska nöjda sjunker i Nacka och i våra jämförelsekommuner förutom Danderyd och Solna. Jämfört med riket ligger Nacka kommun nu sämre där riket visar en större jämnhet. Nacka kommun befinner sig i kategorin med de kommuner som har 20% lägst kundnöjdhet. Resultatet för mätningen sjunker fortsatt 2019. Bland jämförelsekommunerna ligger Nacka i högre halvan av andel invånare 65+ med hemtjänst men minskar årligen från 10,5% 2017 till 10,2% 2019. Kostnaden har ökat med ca 3700 kr per kund och år.

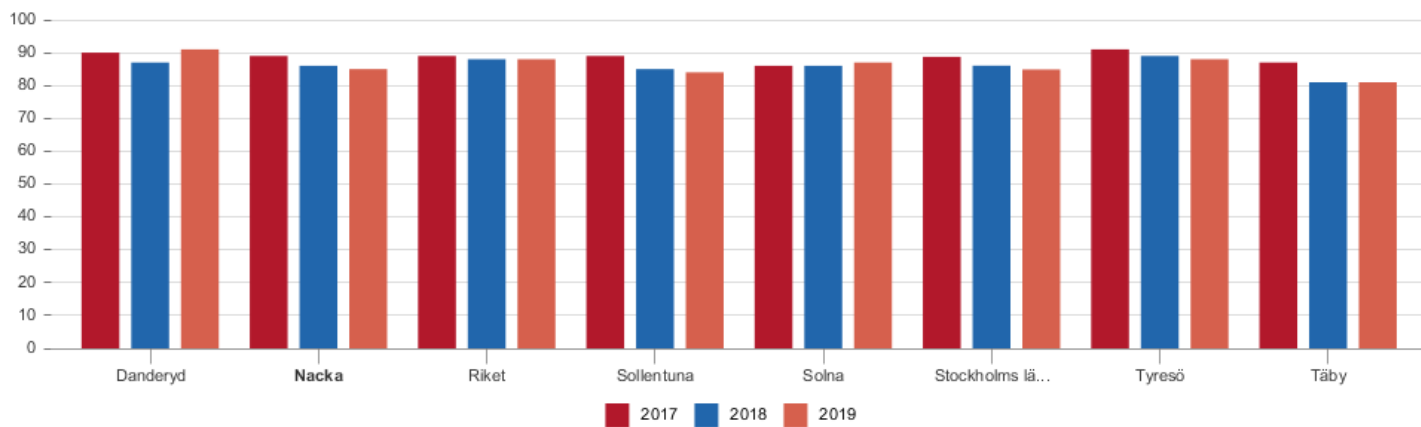
Andelen kunder som uppgav att de var nöjda/ganska nöjda med sitt särskilda boende ökade markant under 2019. Nackas kommun ligger i en jämförelse med kommunerna i Stockholms län på en toppnotering. Trots detta ligger Nacka fortfarande bra till i kostnadseffektivitet bland jämförelsekommunerna.

För hemtjänst ökar kostnaden per brukare på grund av checkhöjningen samt ökat antal timmar per kund. På särskilt boende ligger ökningen om 1,4 % i paritet med checkhöjningen.

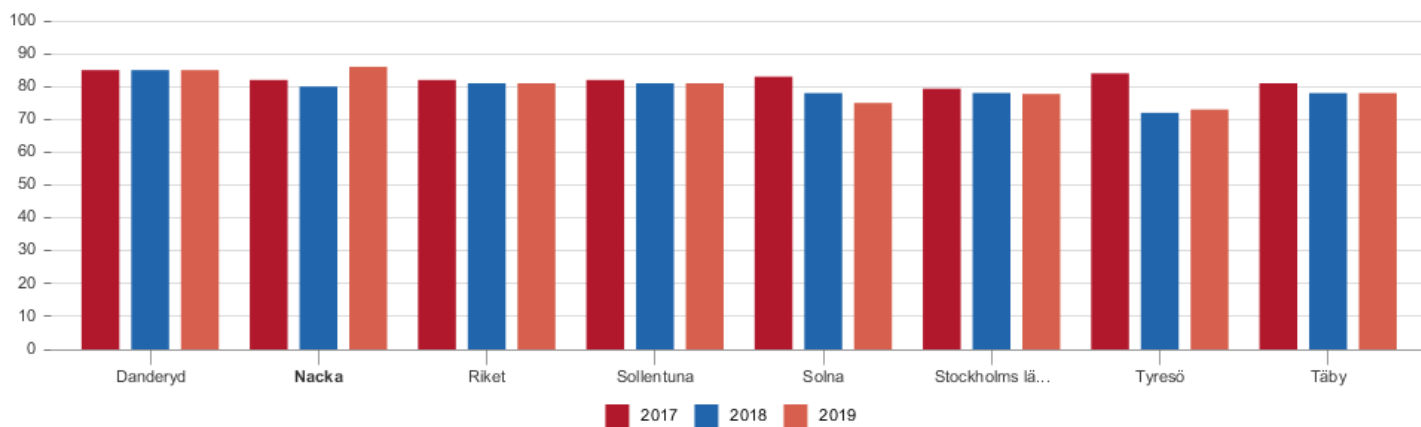
Mätår 2019	Nacka	Danderyd	Sollentuna	Solna	Tyresö	Täby	Sthlms län	Riket
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 65+	55 942	69 899	52 517	60 774	51 970	48 996	55 012	62 643
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg %	-7.6	-3.9	-17.6	-16.2	-14.0	-21.5	-8.2	-0.1
Invånare 65+ i särskilda boendeformer, andel (%)	4.1	5.1	3.8	4.4	3.5	4.1	3.9	-
Invånare 80+ i särskilda boendeformer, andel (%)	13.7	14.0	11.2	13.7	9.2	11.7	11.8	-
Invånare 65+ med hemtjänst i ordinärt boende, andel (%)	10.2	7.3	11.4	6.8	7.8	11.8	8.2	-
Andel mkt nöjd/ganska nöjd med hemtjänsten som helhet (%)	85	91	84	87	88	81	85	88
Andel mkt nöjd/ganska nöjd med särskilt boende som helhet(%)	86	85	81	75	73	78	78	81
Kostnad för hemtjänst per kund och år (kr)	157 985	241 319	124 519	257 897	217 700	120 378	203 730	-
Kostnad per särskilt boende äldre (kr)	890 923	909 616	921 107	897 881	818 695	767 141	933 621	-

Källa: Kolada

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg helhetssyn andel %

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)

5 Resursfördelning

5.1 Ramärendet

De kostnadsförändringar som beaktas i ramärendet i vanliga fall är främst de som beror på volymutveckling, det vill säga att det blir fler, eller färre, deltagande personer i verksamheterna utifrån den prognostiserade befolkningsutvecklingen. Med anledning av rådande coronapandemi är de ekonomiska förutsättningarna för kommunen sammantaget mycket utmanande för år 2021 och osäkerheten i prognoserna som ligger till grund för ramärendet är exceptionellt hög. Det finns en stor risk att prognosen för skatteintäkterna som är kommunens främsta intäktskälla kommer att revideras ner ytterligare under hösten. Utifrån rådande förutsättningar finns inget ekonomiskt utrymme för volymökningar och i ramärendet föreslås därför att budgetramarna för 2020 behålls år 2021 med undantag för mindre tekniska justeringar och hyresmodell samt vissa prisuppräknningar som ligger utanför kommunens påverkan. Den nya hyresmodellen ger minskade kostnader för äldregruppen med 0,9 miljoner kronor.

5.2 Nämndyttrande

I det här stycket beskrivs äldregruppen yttrande för varje budgetrad i tabellen för de ekonomiska ramarna för en nolluppräknad driftsbudget.

Konsekvenser av att bibehålla 2020 års ram för året 2021

Äldregruppen har kostnadsökningar om 6,6 miljoner kronor som inte kan påverkas 2021.

Äldregruppen är bunden av avtal inom ett flertal verksamheter om årlig uppräkningsindex (OPI). Totalt genererar avtalen en kostnadsökning om 3,1 miljoner kronor för 2021 varav 1,2 miljoner kronor kommer från avtalet för profilplatser på särskilt boende.

Äldregruppen har tillkommande LSS-volymer. För 2021 har Äldregruppen volymökning om 2,3 miljoner kronor för personlig assistans och en teknisk justering mot omsorgsenheten om 1,5 miljoner kronor för boende personlig service.

Äldregruppen ser behovet av följande effektiviseringar för att hålla 2020 års ram:

- Under övrig verksamhet ingår kostnaden för medicinskt färdigbehandlade med lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS). Kostnadsansvaret för kommunen har ökat men hittills inte i den utsträckning som budgeterat tack vare förändrat arbetssätt och organisering av vissa biståndshandläggare i en mottagningsgrupp. Äldregruppen sänker budgeten om 0,3 miljoner kronor.
- För att möta kostnadsökningarna reducerar Äldregruppen hemtjänstvolymen genom justeringar i biståndsbedömningen om 2,4 miljoner kronor vilket motsvarar 5634 timmar.
- För särskilt boende reducerar Äldregruppen volymen om 4,2 miljoner kronor genom justeringar i biståndsbedömningen vilket motsvarar sex genomsnittliga helårsplatser.

Volymer och satsningar

Nedan följer de volymer och satsningar som Äldregruppen bedömer behövs för 2021.

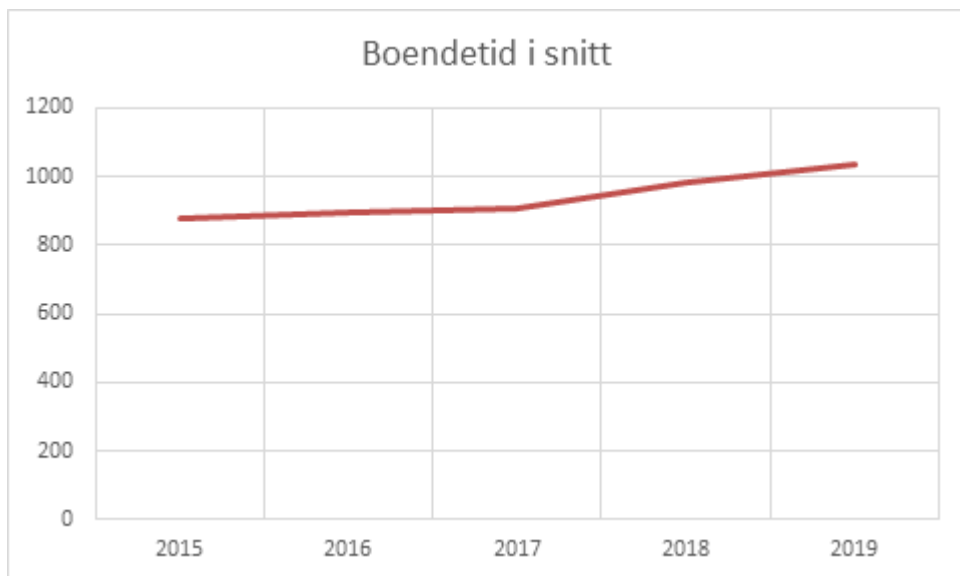
Särskilt boende - check

Nacka kommun har sedan 2015 fallit i kundnöjdhet men 2019 placerar sig Nacka kommun bäst bland jämförelsekommunerna. Effektivitetsmättet nettokostnadsavvikelse tyngs av särskilt boende. Kvalitetsmässigt blev 2019 ett bättre år än 2018 där Nacka kommun förbättrar 16 av 24 av de mjuka variablerna.

Äldrenämnden vill hålla i denna trend och fortsätta satsa på särskilt boende.

Volymer

Äldrenämnden ser en trend där antalet 90 år och äldre i större utsträckning har behov av särskilt boende. Trenden består i att de som har ett beslut om särskilt boende bor där en längre tid. Boendetid i snitt på särskilt boende var vid senaste mätningen 1035 dagar eller 2,8 år, en ökning från 2015 då boendetid var 877 dagar eller 2,4 år. Det betyder att varje placering kostar 337 tusen kronor mer 2019 än kostnaden för samma placering 2015, räknat i 2019 års priser. Ökningen av boendetiden kan ha två förklaringar. Dels att särskilt boende beviljas i hög grad och att vi lever längre. De sista tre åren har antalet utomkommunala ansökningar som leder till placeringar ökat något. Sedan 2019 fakturerar äldrenämnden för detta via länsöverenskommelsen.

I mål och budget finns antaganden om ökning av antalet boendeplatser utifrån budgeterat antal platser, ökning utifrån befolkningsprognos samt den ökning om 36 platser vid årsskiftet 2020/21 och ytterligare 30 platser senhösten 2021 som starten av Danvikshems nya avdelningar ger. Totalt finns det cirka 910 platser i Nacka kommun och 651 används av nackabor idag. Resterande köps av andra kommuner.

Insatsen särskilt boende har haft en trendbrytande volymminskning mellan januari till april om 45 platser och en volymökning under april till augusti om 27 platser. Normalt brukar sommarmånaderna innebära en volymminskning. Per augusti månad har äldrenämnden 651 platser på särskilt boende och ett prognostiserat årssnitt om 650 platser mot budgeterade 665 platser. Utifrån utfall 2020 och prognos om 662 snittplatser föreslås att budgetramen minskas med 2,5 miljoner kronor jämfört med budget 2020.

Hösten 2019 började äldrenämnden verka inom länsöverenskommelsen för särskilt boende. Idag har vi fler kunder från annan kommun än vi har kunder i annan kommun vilket ger ett prognostiserat överskott för 2021 om 3,1 miljoner kronor.

Satsning

Check

Äldrenämnden ser behovet av fortsatt satsning för särskilt boende, dels för att bibehålla den positiva trenden med kundnöjdhet, dels för att skapa möjlighet att möta de behov inom det kommunala hälso- och sjukvårdsuppdraget som belysts under den pågående pandemin. Äldrenämnden ser behovet av en satsning men klarar inte av att självfinansiera en höjning av checkbeloppet. För att fortsätta bibehålla kvalitet på särskilt boende föreslår nämnden kommunfullmäktige att bevilja en höjning av checkbeloppet om 0,8 % för 3,6 miljoner kronor.

Riktad satsning demenspeng

Efter årets coronautbrott är det tydligt att inriktningen demens särskilt behöver stärkas. Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en höjning av demensersättningen om 40 kronor från dagens 104 kronor till 144 kr för 5,3 miljoner kronor vilket motsvarar en checkhöjning om 1,2 %.

Åldersfördelning särskilt boende, andel av befolkningen	2018	2019	2020	Förändring
65-79	1%	1%	1%	0%
80-89	11%	9%	8%	-1%
90-	28%	33%	31%	-2%
Totalt	667	683	651	-32

Särskilt boende - avtal

Volymer

Inom budgetramen återfinns kostnader för boenden med väldigt olika platskostnader, till exempel plats med psykiatrisk inriktning och boendeplats på hem för vård och boende (HvB) som kostar betydligt mindre. Budgeterad platskostnad är för närvarande i fas. Detta avtalsområde regleras med omsorgsprisindex (OPI).

Satsning

Ingen satsning.

Hemtjänst, ledsagning och avlösning

Äldreenheten ser att hemtjänsten drabbats i mindre omfattning än särskilt boende av coronapandemin med en minskning om 2% kunder mellan mars och april samtidigt som vi ser en minskning om 15 % av antalet kunder med utförd tid. Det betyder en minskning med 300 kunder varav 100 inte längre har kvar beviljad tid. Återstående 200 kunder förväntas återkomma under hösten 2020 och våren 2021 i takt med att coronasituationen normaliseras. Vi ser även en ökning av utförda timmar per kund som delvis förklaras av att kunder med färre insatser avslutar dessa men det beror även på extra tid för hantering av skyddsutrustning. Den utförda tiden i förhållande till beställd tid har ökat under våren och antas vara en effekt av att kunder med enklare insatser minskat.

Kundnöjdheten har minskat under flera år i rad och ligger nu under rikssnittet. Äldrenämnden har utifrån de vikande nöjdhetssiffrorna och återkommande synpunkter från anordnarna genomfört en stor översyn av hemtjänsten kallad "Hemtjänst 2.0". Den har lett till ett flertal rekommendationer för hur hemtjänsten ska kunna utvecklas på ett hållbart sätt så att sköra äldre får sina behov tillgodosedda med god kvalitet. Nackas kundval för hemtjänst ska vara attraktivt och konkurrenskraftigt för hemtjänstanordnare och kunna säkerställa bästa utveckling för alla i enlighet med Nackas övergripande mål.

Volym

Äldreenheten ser framåt att de kunder som avstod hemtjänst under coronapandemins topp är på väg tillbaka. Till det kommer ett antagande om en förväntad befolkningsökning 2021 utifrån befolkningsprognosen. Utifrån utfall 2020 och prognos avseende antal kunder och hemtjänststimmar föreslås att budgetramen ökas med ytterligare 7,5 miljoner kronor.

Satsning

Checkhöjning

Äldrenämnden ser behovet av satsningar på att bibehålla kvalitet inom hemtjänsten. Nacka kommun har

sedan 2015 fallit i kundnöjdhet och är numera bland de 20% som uppvisar lägst kundnöjdhet i riket. Utredning Hemtjänst 2.0 föreslår en stabil uppräkningsmodell men utifrån att ersättningen i form av check till anordnare beslutas i fullmäktige så föreslår nämnden kommunfullmäktige att bevilja en höjning av checkbeloppet med 6 kronor från 402 kronor till 408 kronor vilket motsvarar en höjning med 1,5%. Satsningen innebär ökad kostnad om 3 miljon kronor Detta för att Nackas kundval för hemtjänst ledsagning och avlösning ska vara attraktivt och konkurrenskraftigt för hemtjänstanordnare och kunna säkerställa bästa utveckling för alla i enlighet med Nackas övergripande mål.

Prestationsbaserad ersättning

Utredning Hemtjänst 2.0 föreslår en prestationsbaserad ersättning i två steg. Från 2021 införs prestationsbaserad ersättning kopplad till kontinuitet och för 2022 en annan prestationsbaserad ersättning kopplad till uppnådda IBIC-mål för kunden.

Att kontinuitet är viktigt och att vård och omsorg behöver hållas samman mer finns det konsensus om i landet. Personkontinuitet är en av de viktigaste kvalitetsfrågorna för kunderna. Inom hemtjänsten handlar personalkontinuiteten främst om hur många olika personer en hemtjänstkund träffar under en tidsperiod. Att öka personalkontinuiteten är ett prioriterat område för äldrenämnden och coronapandemin visar att det går att ytterligare förbättra personalkontinuiteten. Ett sätt att stimulera hemtjänsten att uppnå en bra personalkontinuitet är att införa en premieersättning för kontinuitet.

Förslaget är att en kontinuitetsbonus betalas ut en gång per tertial till de anordnare som uppnår en kontinuitet på 9,5 eller mindre personal under en 14 dagars period. Ersättningen skulle vara en halv hemtjänsttimme per kund som anordnaren har vid tidpunkten för statistikuttaget. Med dagens hemtjänstersättning skulle detta innebära en maximal kostnad på 300 tusen kronor per tertial och 900 tusen kronor per år om alla anordnare skulle klara målet. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja tillskapandet av en prestationsbaserad ersättning kopplad till kontinuitet om 0,9 miljoner kronor vilket motsvarar en checkhöjning om 0,44 %.

Avgiftshöjning

Hemtjänstavgiften har länge varit 150 kronor per timme. Utredningen Hemtjänst 2.0 föreslår en höjning till 300 kronor. Detta utifrån att kunder som enbart behöver städning kan få det behovet tillgodosett med rutavdrag samt att kommunen ska vara konkurrensneutral mot privata städföretag. Detta är ett sätt att balansera kommande kundökning. Förslaget till avgiftshöjning påverkar de kunder som är under maxtaxan. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en höjning av avgiften från 150 kronor till 300 kronor.

Kostnader för placering på särskilt boende jämfört med över 160 timmar hemtjänst

Efter förra årets yttrande till mål och budget genomfördes en förändring som innebär att de kunder som har mer än 160 timmar hemtjänst per månad under en 6 månaders tid istället får en plats på särskilt boende för äldre. En förändring med begränsning av antalet timmar över 160 timmar per månad under en 6 månaders tid bedöms spara 1 miljon kronor per år och ses som en långsiktig satsning på effektivisering för att klara den demografiska utvecklingen.

	År 1	År 2	År 3	År 4	Totalt
Besparing över tid maxgräns 160 timmar, tusentals kronor	1 000	2 000	3 000	4 000	10 000

Maxtaxa

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att följa Socialstyrelsens rekommendation för maxtaxan för 2021. För 2020 uppgår maxtaxan till 2125 kronor.

LSS-verksamhet inom äldreområdet

Volym

Antal kunder som tillhör LSS personkrets lever längre. Utifrån reglementet tar äldrenämnden över kostnadsansvaret för dessa kunder från Omsorgsenheten när de har fyllt 65 år. Äldrenämnden har tillkommande LSS-volymer. För 2021 har Äldrenämnden volymökning om 1,5 miljoner kronor för boende personlig service och 2,3 miljoner kronor för personlig assistans

Satsning

Ingen satsning.

Dagverksamhet för äldre

Efterfrågan på dagverksamhet ökade förra året efter satsningen på uppdelning mellan demens och social inriktning samt förändrade kvalitetskrav. Dagverksamheten ökade då från 79,5 kunder i snitt 2018 till 108 kunder per september månad år 2019. I år har dagverksamheten hållits stängd från mars. I avvaktan på återöppnande kommer vi under hösten i samarbete med Valfärd samhällsservice att pröva digital dagverksamhet. Denna kommer under projekttiden att finansieras med stimulansmedel. Den uteblivna dagverksamheten under året har äldreheten, i den mån det har fungerat, kompenserat för genom ökad tid för bland annat promenader genom avlösning.

Volym

Äldrenämnden räknar med oförändrad volym för 2021.

Satsning

Ingen satsning.

Övrig verksamhet

Volym

Hemtjänst natt

Hemtjänst natt och larm ökar i samma utsträckning som hemtjänst och räknas upp enligt befolkningsprognosen med 0,6 miljoner kronor.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Regionen och kommunen har i uppdrag att samordna insatser på alla nivåer med den enskilde i fokus. Det ställs höga krav på effektiv samverkan, tillgänglighet och bemanning som möter en snabb utskrivningsprocess. Utskrivningsprocessen ska upplevas som trygg och samordnad för den enskilde. Ett nytt betalningsansvar trädde i kraft 2020 som innebär en kraftigt ökad kostnad för kommunen om den enskilde är kvar på sjukhus efter att denne är utskrivningsklar. Det finns en modell framtagen där betalningsansvaret stärks ytterligare 2021 med risk för ytterligare ökade kostnader för kommunen, både vad gäller antalet dagar samt kostnaden per dygn.

Under en månad är ca 120 äldre utskrivningsklara varav många av dessa har behov av kommunens insatser. För att möta en snabbare process från slutenvården samt öka tillgängligheten påbörjades under 2019 ett arbete med förändrat arbetssätt och organisering av biståndshandläggare. Syftet var att den enskilde ska uppleva en samordnad och trygg utskrivningsprocess samt att minska kostnader för utskrivningsklara. Detta är ett omfattande omställningsarbete för både myndigheten och för anordnare inom kundvalet för hemtjänst, som är ofinansierat.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård började gälla 2018 och den regionala överenskommelsen antogs inför 2019. Kostnadsansvaret för kommunen ökar dels genom ett ökat ersättningsbelopp men också att antalet dagar innan kommunens kostnadsansvar träder in går från fem till två

dagar och under 2021 till 1,3 dagar. Ersättningsbeloppet för överskjutande dagar på sjukhus är fastställt till 8 200 kr per dag. Trots förändrat arbetssätt och organisering av biståndshandläggare för att möta en snabb utskrivning beräknas ändå kostnader uppstå för utskrivningsklara dagar. Nämnden föreslår kommunfullmäktige en sänkning om 0,3 miljoner kronor för att bättre matcha förväntad volym.

Nattpatrull och larmpatrull

Nämnden föreslår kommunfullmäktige att höja ersättningen med 1 % för nattpatrull och larmpatrull inför omförhandling av avtalet. Förslaget om förändring av ersättning för nattpatrull och larmpatrull innebär att kostnaderna ökar med cirka 135 tusen kronor och självfinansieras genom sänkning inom övriga verksamheter.

Matdistribution

Äldrenämnden har de senaste åren haft ett underskott på matdistribution. Matdistribution ska självfinansieras och avgiften bör justeras för att bättre matcha kostnaden. Utifrån en ny upphandling av matdistribution föreslås en höjning av avgiften från 54 kronor till 60 kronor för att åter ha självfinansierad matdistribution.

Förebyggande och hälsofrämjande insatser

Öppen mötesplats

Äldrenämnden genomförde 2019 en upphandling av driften av öppen mötesplats och tillträdde efter problem med att hitta lämplig lokal i nuvarande attraktiva och flexibla lokal i Forum. På Sicklahalvön finns lika många seniorer 80 år eller äldre som i samtliga andra kommundelar. Det är därför av stor betydelse att den öppna mötesplatsen ska ligga centralt med goda kommunikationer och geografiskt nära den kommande tilltänkta mötesplatsen på Nya gatan. Lokalen ryms inte inom befintlig budget och bidrar med ett underskott 2020 om 0,5 miljoner kronor. Utifrån att coronapandemin slog till precis när den öppna mötesplatsen skulle invigas har verksamheten inte kunnat sätta igång. Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja utökad budget för lokalen om 0,5 miljoner kronor för att få igång verksamheten.

Lusthuset

Lusthuset är en etablerad verksamhet som är populär och uppskattad av seniorerna. Det är en öppen mötesplats för seniorer i Boo Folkets Hus som drivs i samverkan med SPF och PRO. Cafeverksamhet, studiecirkel och olika aktiviteter som bidrar till fysisk, psykisk, social, existentiell hälsa. Deltagarna är delaktiga i planering och drift av verksamheten. År 2019 genomfördes en direktupphandling av driften vilket ska bidra till en mer långsiktig planering och en trygg bas för fortsatt verksamhet.

Anhörigcenter

Äldrenämnden ansvarar för anhörigstöd till närstående till personer inom äldrenämndens målgrupp enligt socialtjänstlagen 5 kap 10§. Uppdraget utförs av Valfärd samhällsservice. Anhörigcenter ger stöd som ska underlätta fysiskt, psykiskt och socialt för den närstående. Insatserna kan vara både stöd i form av anhörigrupper, enskilda samtal och rådgivning. Närståendeperspektivet är viktigt och äldreenheten kommer att följa upp och i samverkan med Anhörigcenter säkerställa att stödet är tillgängligt och utformat på ett effektivt sätt.

Andra förebyggande och hälsofrämjande insatser

Äldrenämnden finansierar även andra hälsofrämjande och förebyggande insatser som till exempel EKEN, 90+gymna och QiQong. EKEN är ett träningsprogram i form av personalledda träningstillfällen under 20 veckor för hemtjänstkunder med risk för fall, fallskador och social isolering samt seniorer med risk för fall och fallskador.

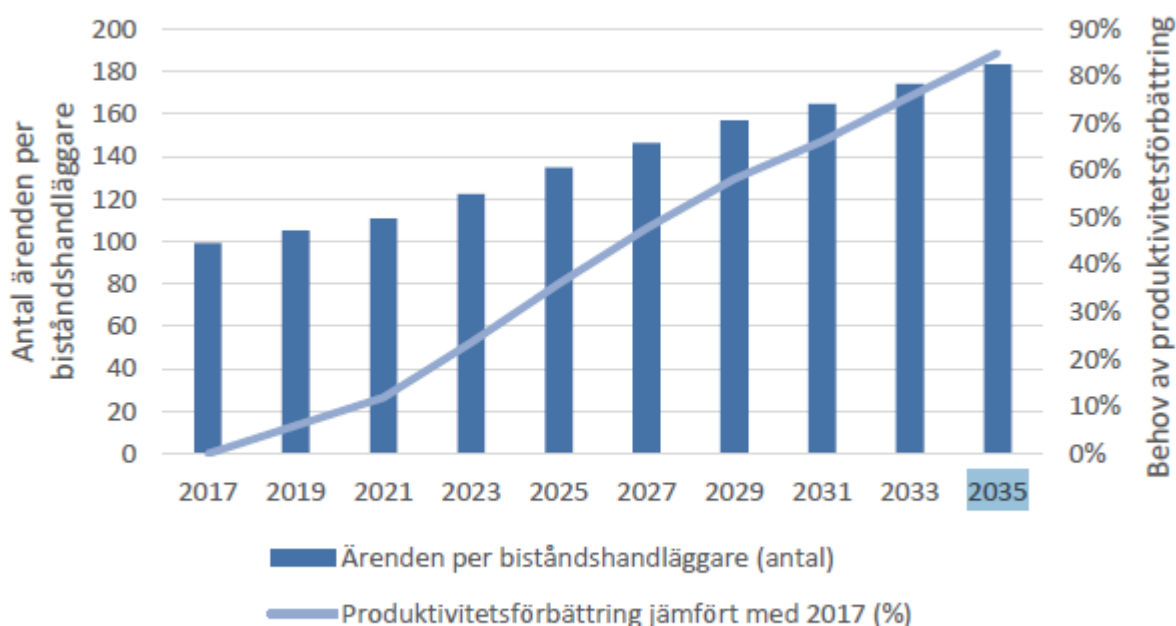
Myndighet och huvudmannaskap

Volym

För att äldre enhetens biståndshandläggare ska klara den uppskattade ökningen av antalet ärenden, till följd av ökningen av antalet äldre, kommer produktiviteten att behöva öka med 85 procent till 2035. För 2019 var budgeten för myndighet och huvudmannaskap i balans. År 2020 gick enheten in med ett underskott om 0,5 miljoner. Införandet av IBIC kommer under 2021 att kräva mer resurser då utredningstiderna inledningsvis kommer att öka. På sikt förväntas de förbättrade individuella behovsbedömningarna genom IBIC leda till ökad effektivitet, eftersom insatserna på ett bättre sätt kan matchas mot kundens behov.

Införandet av en särskild mottagningsgrupp och anställningen av extra vikarier har under 2020 varit en förutsättning för att klara den lagförändrade utskrivningsprocessen för kunder som har varit ineliggande på sjukhus.

Figur 8. Prognos över hur antal ärenden per handläggare kommer förändras när antalet seniorer ökar mellan 2017 och 2035

Källa: Nacka kommuns befolkningsprognos 2017 - 2035, Registerutdrag Combine 2017-10-18 och uppgifter från äldre enheten

Automatisering av myndighetsutövning

Att automatisera vissa delar av myndighetsutövningen är en viktig och strategisk effektiviseringsåtgärd när Nacka kommun ska växa utan att växa. För närvarande pågående digitaliseringsprojekt av bostadsanpassningsbidragen genom en övergång till systemet Bygg-R, som används inom bygglov och lantmäteriet i Nacka.

Riktlinjerna för förenklad handläggning behöver ses över och automatiseras enligt 4 kap. 2 a § Socialtjänstlagen för att uppnå en effektivisering för kunder och biståndshandläggare. Likaså behöver äldre enheten närmare undersöka hur avgiftshandläggningen kan förenklas och effektiviseras genom digitalisering.

Under hösten fortsätter äldre enheten tillsammans med digitaliseringsenheten ta fram en digital färdplan för äldre enheten. Detta görs genom att koppla strategin för hälsosamt åldrande - en äldre vänlig kommun - till förslag på digitaliseringsåtgärder.

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja kompensation för projektledare från

digitaliseringsenheten om 750 tusen kronor i syfte att kunna genomföra satsningar för att automatisera och effektivisera delar av myndighetsutövningen.

Översyn kvalitets- och stödgrupper

Inför 2020 beslutade kommunstyrelsen om en kommunövergripande åtgärdsplan med sju punkter som ska sänka kostnaderna och vara ett komplement till det besparingsarbete som redan pågår i flera verksamheter för att komma i balans. För att de ekonomiska ramarna ska hålla inför 2021 så görs bedömningen att vissa effektiviseringar kan göras. Inom sociala omsorgsprocessen finns barn- och familjeenheten, omsorgsenheten och äldregruppen. Inom respektive enhet finns en kvalitets- och stödgrupp (KOS) som leds av en gruppchef. Medarbetarna inom dessa grupper har olika yrkesfunktioner och de arbetar delvis med arbetsuppgifter som sträcker sig över enhetsgränserna inom den sociala omsorgsprocessen. Social- och äldreledningen ges i uppdrag att se över så att kvalitets- och stödgrupperna på ett samordnat och effektivt sätt stödjer berörda nämnder i att ha en verksamhet av god kvalitet

Satsning

För 2021 ser äldregruppen behovet av ytterligare effektivisering om 0,45 miljoner kronor för att klara av löneökningar. Då är den effektivisering inte inräknad som krävs för att hantera ett ökat antal ärenden, införandet av IBIC samt fortsatt arbete med snabba utskrivningar från slutenvården för att inte debiteras av regionen för medicinskt färdigbehandlade patienter.

För att seniorerna ska få omsorg utefter behov samt att utskrivningsprocessen från sjukhus ska fungera krävs att bemanningen upprätthålls även under semestertider. Inom äldreomsorgen fattas lika många eller fler beslut under sommaren som under resten av året. För att kunna upprätthålla tillgänglighet och kvalitet i myndighetsutövningen även under semestermånaderna med hjälp av semestervikarier behöver budgeten för myndighet och huvudmannskap ökas med 300 tusen kronor.

Äldregruppen föreslår kommunfullmäktige att bevilja kompensation för löneökning respektive sommarvikarier om 0,75 miljoner kronor för att bibehålla kvaliteten i myndighetsutövningen.

Nämndens resursfördelning, nettoredovisning (tkr)

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring/satsning						Budget 2021			Skillnad 2020 och 2021	
				Ramärende intäkter	Ramärende kostnader	Volym intäkter	Volym kostnader	Satsning intäkter	Satsning kostnader	Intäkter	Kostnader	Netto	tkr	%
Hemtjänst - check	-185 162	-195 700	-197 300	26 430	-222 130		-7 513		-3 948	26 430	-233 591	-207 161	-11 461	6%
Trygghetslärm - ej check	-9 282	-9 533	-8 600	2 200	-11 733		-257			2 200	-11 990	-9 790	-257	3%
Dagverksamhet äldre - check	-6 280	-8 943	-2 100	600	-9 543				0	600	-9 543	-8 943	0	0%
Korttidsvård - ej check	-19 410	-17 334	-18 804	2 390	-19 724		-468			2 390	-20 192	-17 802	-468	3%
Verksamhet med beslut enl LSS	-15 607	-21 587	-20 187	0	-21 587		-5 412			0	-26 999	-26 999	-5 412	20%
Särskilt	-428	-449	-436	24 000	-473 459	3 120	2 492		-8 877	27 120	-479	-452	-3 265	1%

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring/satsning				Budget 2021		Skillnad 2020 och 2021	budgetram 2021	
boende - check	708	459	659					844	724			
Särskilt boende - avtal	-44 068	-43 962	-43 136	2 208	-46 170	-1 187	2 208	-47 357	-45 149	-1 187	3%	
Övrig verksamhet	-40 268	-38 387	-36 011	1 295	-39 682	-661	-500 1 295	-40 843	-39 548	-1 161	3%	
Myndighet & Huvudmannaskap	-46 095	-46 094	-46 094	0	-45 182		-750 0	-45 932	-45 932	162	0%	
Nämnd och nämndstöd	-1 605	-1 605	-1 605	0	-1 605		0	-1 605	-1 605	0	0%	
Summa	-796 485	-832 602	-810 496	59 123	-890 813	3 120	-13 006 0	-14 075 62 243	-917 896	-855 653	-23 049	3%
Summa												

Nämndens resursfördelning, volymredovisning

(Antal) Verksamhet	Volymenhet	Ram-ärend	Nämndyttrande (Förändring)	Centraljustering	Budget 2021	Kommentar
Särskilt boende kundval	årsplats	665	-3		662	
Särskilt boende avtalsplatser	årsplats	43	0		43	
Hemtjänst	timmar	529 067	11 694		540 761	Samt ledsagning, avlösning

6 Checkar och avgifter

Förslag checkar

Satsning

Vi ser behovet av fortsatt satsning för särskilt boende för att bibehålla den positiva trenden med kundnöjdhet och skapa möjlighet att möta behov inom det kommunala hälso- och sjukvårdsuppdraget som belysts under den pågående pandemin. Äldrenämnden ser behovet av en satsning men klarar inte av att självfinansiera en höjning av checkbeloppet. För att fortsätta bibehålla kvalitet på särskilt boende föreslår nämnden kommunfullmäktige att bevilja en höjning av checkbeloppet om 0,8 % för 3,6 miljoner kronor.

Riktad satsning demenspeng

Efter årets coronautbrott är det tydligt att inriktningen demens särskilt behöver stärkas. Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en höjning av demensersättningen om 40 kronor från dagens 104 kronor till 144 kr för 5,3 miljoner kronor vilket motsvarar en checkhöjning om 1,2 %.

Hemtjänst

Äldrenämnden ser behovet av satsningar på att bibehålla kvalitet inom hemtjänsten. Nacka kommun har sedan 2015 fallit i kundnöjdhet och är numera bland de 20% som uppvisar lägst kundnöjdhet i riket. Utredning Hemtjänst 2.0 föreslår en stabil uppräkningsmodell men utifrån att ersättningen i form av check till anordnare beslutas i fullmäktige så föreslår nämnden kommunfullmäktige att bevilja en höjning av checkbeloppet med 6 kronor från 402 kronor till 408 kronor vilket motsvarar en höjning med 1,5%. Satsningen innebär ökad kostnad om 3 miljon kronor Detta för att Nackas kundval för hemtjänst ledsagning och avlösning ska vara attraktivt och konkurrenskraftigt för hemtjänstanordnare och kunna säkerställa bästa utveckling för alla i enlighet med Nackas övergripande mål.

Prestationsbaserad ersättning

Utredning Hemtjänst 2.0 föreslår en prestationsbaserad ersättning i två steg. Från 2021 införs prestationsbaserad ersättning kopplad till kontinuitet och för 2022 en annan prestationsbaserad ersättning kopplad till uppnådda IBIC-mål för kunden.

Att kontinuitet är viktigt och att vård och omsorg behöver hållas samman mer finns det konsensus om i landet. Personkontinuitet är en av de viktigaste kvalitetsfrågorna för kunderna. Inom hemtjänsten handlar personalkontinuiteten främst om hur många olika personer en hemtjänstkund träffar under en tidsperiod. Att öka personalkontinuiteten är ett prioriterat område för äldrenämnden och coronapandemin visar att det går att ytterligare förbättra personalkontinuiteten. Ett sätt att stimulera hemtjänsten att uppnå en bra personalkontinuitet är att införa en premieersättning för kontinuitet.

Förslaget är att en kontinuitetsbonus betalas ut en gång per tertiäl till de anordnare som uppnår en kontinuitet på 9,5 eller mindre personal under en 14 dagars period. Ersättningen skulle vara en halv hemtjänststimme per kund som anordnaren har vid tidpunkten för statistikuttaget. Med dagens hemtjänstersättning skulle detta innebära en maximal kostnad på 300 tusen kronor per tertiäl och 900 tusen kronor per år om alla anordnare skulle klara målet. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja tillskapandet av en prestationsbaserad ersättning kopplad till kontinuitet om 0,9 miljoner kronor.

Förslag avgifter

Hemtjänst

Hemtjänstavgiften har länge varit 150 kronor per timme. Utredningen Hemtjänst 2.0 föreslår en höjning till 300 kronor. Detta utifrån att kunder som enbart behöver städning kan få det behovet tillgodosett med rutavdrag samt att kommunen ska vara konkurrensneutral mot privata städföretag. Detta är ett sätt att

balansera kommande kundökning. Förslaget till avgiftshöjning påverkar de kunder som är under maxtaxan. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en höjning av avgiften från 150 kronor till 300 kronor.

Matdistribution

Äldrenämnden har de senaste åren haft ett underskott på matdistribution. Matdistribution ska självfinansieras och avgiften bör justeras för att bättre matcha kostnaden. Utifrån en ny upphandling av matdistribution kommer den nya avgiften att vara 60 kronor per matlåda. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en höjning av avgiften från 54 kronor till 60 kronor för att åter ha självfinansierad matdistribution.

Maxtaxa

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att följa socialstyrelsens rekommendation för maxtaxan för 2021. För 2020 uppgår maxtaxan till 2125 kronor.

Rapport av särskilt uppdrag från kommunfullmäktige till socialnämnden och äldrenämnden i mål och budget 2020-2022

Kommunfullmäktige har gett socialnämnden och äldrenämnden i uppdrag att under 2020 se över finansierings- och ersättningsmodellerna för kundval med få kunder. En översyn av de kundval som har få kunder har gjorts utifrån tre aspekter: kvalitet för kund, ekonomi samt organisering och effektivitet. Utredarna föreslår att ett antal kriterier för bedömning av avtalsform ska användas. En översyn av respektive kundval och avvägning kring om konkurrens bör ske genom kundval eller upphandling kommer att ske i ett kommunövergripande projekt Kundval 2.0 - utveckling.

7 Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040

År 2020 har varit ett speciellt år för äldre nämnden då vi befinner oss mitt under pandemin. Nacka tillhör det hårt drabbade Stockholmsregionen och är en stor kommun. Detta påverkar möjligheterna till prognos av antal personer med behov av stöd från äldre nämnden under 2021.

Fram till 2035 kommer antalet seniorer att öka från 16000 till 24000, en ökning på cirka 33 procent. Andelen 80 år eller äldre kommer att öka från att utgöra en fjärdedel till att utgöra en tredjedel. Enligt prognosen kommer ytterligare cirka 650 personer att ha behov av särskilt boende till 2035. Antalet hemtjänstkunder kommer öka med cirka 90 procent fram till 2035. Då har hänsyn inte tagits till faktorer som kan minska behovet av hemtjänst så som att hälsan förbättras, ny välfärdsteknik etcetera. Kompetensförsörjningen står för stora utmaningar. Bristen på kompetens riskerar att urholka kvaliteten för seniorerna. Det stora antalet medarbetare inom äldreomsorgen finns bland anordnare och utförare som konkurrerar om medarbetare med rätt kompetens. Till hjälp för att möta dessa utmaningar finns sedan 2018 en strategi för hälsosamt åldrande i Nacka.

Precis innan pandemin bröt ut initierades en ny intern organisation på äldre enheten utifrån behovet att framtidssäkra den interna organisationen och anpassa oss efter den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvården (LUS). Omorganisationen behöver följas och det är av stor vikt att enhetens personella resurser matchar ökade krav och ökat antal kunder.

8 Särskilda uppdrag

Äldrenämnden tilldelades i ramärendet följande tre särskilda uppdrag:

1. Utred möjligheten att styra användningen av servicetjänster i hemtjänsten med avgifterna.

I Nacka kommun betalar hemtjänstkunderna en timtaxa för hemtjänst. Den är 150 kronor i timmen för de första åtta timmarna varje månad och därefter är taxan 80 kronor per timme. Den nationella maxtaxan är 2 125 kronor 2020, vilket betyder att ingen kund betalar mer än så för hemtjänst per månad. Dessutom reduceras avgiften om kunden har ett lägre avgiftsutrymme och inte bedöms ha möjlighet att betala sin avgift. Nackas timtaxa har legat på samma nivå under många år. Inom kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning finns cirka 1 600 kunder. 700 av kunderna betalar reducerad eller ingen avgift på grund av vilket avgiftsutrymme de har. En avgiftshöjning kommer att innebära att vissa kunder som idag inte når upp till maxtaxa får en höjd avgift.

Hemtjänst-utredningens förslag är att fortsätta med timtaxa men att öka avgiften som kunden betalar från 150 kronor till 300 kronor per timme. Detta förslag är presenterat i kapitel 6. Upplägg med abonnemangstaxa skulle kunna minska administrationen och minska antalet kunder med enbart serviceinsatser. Vi föreslår att vi avvaktar effekterna av en höjd timavgift för att sedan ta ställning till om en abonnemangstaxa bör införas längre fram.

2. Se över de frivilliga och allmänt främjande och öppna insatserna

Enligt socialtjänstlagen 5kap. 6 § ska nämnden göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för äldre människor samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på detta område. Kommunen ska planera sina insatser för äldre. I planeringen ska kommunen samverka med regionen samt andra samhällsorgan och organisationer.

Utifrån strategin om hälsosamt åldrande/äldrevänlig kommun har äldrenämnden arbetat med att säkerställa att äldre personer får tillgång till insatser och verksamheter som främjar goda livsvillkor och invånarnas behov av social och fysisk aktivitet. Nedan är en sammanställning över öppna insatser som alla äldre i kommuner har möjlighet att ta del av. Utöver dessa insatser får föreningar och verksamheter årliga bidrag för sin verksamhet. Verksamheterna bidrar till att Nacka kommun främjar föreningsliv, samvaro och äldre intressen.

Flera av de förebyggande insatserna ligger utanför det kommunala uppdraget. Samtidigt ligger de i linje med Nackas övergripande mål och fokusområden och den antagna strategin om hälsosamt åldrande. Vissa insatser är mer kostsamma än andra och nämnden behöver göra en prioritering och planering för uppföljning och kvalitetsgranskning.

Hälsofrämjande och förebyggande öppen insats	Mål	Innehåll	Kostnad per år (kr)	Behov framåt 1	Behov framåt 2	Behov framåt 3
Balansskola	Förebygga fall samt förbättra balansen genom att öka kunskapen och sprida information om vad som främjar en hälsosam livsstil med mindre risk för fall, samt erbjuda prova på aktiviteter med ett tydligt fallpreventivt fokus.	Kostnadsfria föreläsningar med prova-på aktiviteter. Tolv tillfällen à 90 minuter med ett tydligt fallpreventivt fokus. Områden; kost och nutrition, fysisk aktivitet, hjälpmedel vid olika typer av funktionsnedsättning (fysisk, kognitiv, syn), läkemedel med mera.	134 000	Omställning utifrån rådande pandemi.	Växla upp. Tillgängliggör i fler kommunal delar	Samverka med primärvården gällande inflödet av besökare
Qi Gong	Förbättra balansen och välbefinnandet samt att öka kunskapen och	Medicinsk Qi Gong "De fem djurens lek"	50 000	Omställning utifrån rådande pandemi.	Växla upp	Samverka med primärvården gällande inflödet av besökare.

Hälsofrämjande och förebyggande öppen insats	Mål	Innehåll	Kostnad per år (kr)	Behov framåt 1	Behov framåt 2	Behov framåt 3
	sprida information om vad som främjar en hälsosam livsstil med mindre risk för fall.					Samverka med Friskis&Svettis, dvs vara i deras lokaler
EKEN	Förebygga fall och fallskador samt att möjliggöra för seniorer att bibehålla och utveckla nya relationer.	Träningsprogram i form av personalledda träningstillfällen under 20 veckor för hemtjänstkunder med risk för fall, fallskador och social isolering samt seniorer med risk för fall och fallskador.	1 582 000	Omställning utifrån rådande pandemi.	Följ upp och kvalitetsgranska.	Samverka med primärvården gällande inflödet av besökare
Anhörigstöd Anhörigkonsulent för närstående till personer 65 år eller äldre, anhörigkonsulent för närstående till personer med funktionsnedsättning, demenssjuköterska samt uppsökande verksamhet	- Bedriva anhörigstöd för närstående till personer som är 65 år eller äldre enligt socialtjänstlagen 5 kap 10§. -Bedriva anhörigstöd för närstående till personer med funktionshinder enligt socialtjänstlagen 5 kap 10§. -Bedriva stöd för personer med demenssjukdom och deras anhöriga enligt socialtjänstlagen 5 kap 10§ och enligt nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom, samt att öka kompetensen om demenssjukdomar. -Bedriva uppsökande verksamhet för personer 65 år eller äldre enligt socialtjänstlagen, 5 kap. 6 §.		3 286 000	Omställning utifrån rådande pandemi.	Följ upp och kvalitetsgranska.	-
Syn-och hörsel-instruktör	Öka tryggheten och säkerheten för personer som har en syn- och/eller hörselnedsättning.	Stöd till personer som har syn- eller hörselnedsättning. Verksamheten utförs genom hembesök hos kunder i både ordinarie och särskilt boende, telefonkontakter eller andra digitala kommunikationsvägar utgående från målgruppens behov.	175 000	Omställning utifrån rådande pandemi.	Växla upp	Samverka med primärvården gällande inflödet av besökare
Seniorluncher	Möjliggöra för seniorer att upprätthålla och knyta nya relationer genom att erbjuda seniorluncher.	Måltider som erbjuds till seniorer, personer 65 år eller äldre, till ett reducerat pris på olika restauranger i Nacka och där det finns måltidsvärdar som kan ge stöd och erbjuda	75 000	Omställning utifrån rådande pandemi.	Förnya överenskommelse. Marknadsföring	Växla upp

Hälsofrämjande och förebyggande öppen insats	Mål	Innehåll	Kostnad per år (kr)	Behov framåt 1	Behov framåt 2	Behov framåt 3
		sällskap vid måltiden. Seniorluncher erbjuder måltidsgemenskap som är ett verktyg för att bryta ensamhet och isolering hos seniorer med ett svagt socialt nätverk. Det kan ge möjlighet att skapa nya kontakter i det egna närområdet.				
Guldkant	Utifrån ett individuellt önskemål från den äldre resultera i en aktivitet utanför hemmet och att hemtjänstutföraren alternativt det särskilda boendet ska ansvara för aktiviteten.	Aktiviteten får gärna ha anknytning till mat, och kan genomföras gruppvis eller individuellt. Anordnaren tillsammans med den äldre genomför aktiviteten.	Ersättning på 500 kronor till anordnaren budget tidigare år 225 000	Marknadsföring	Uppföljning	
Seniorliv i balans	Främja psykisk och fysisk hälsa hos äldre personer över 65 år bosatta i Nacka.	Stödprogram avsett att ges i grupp. Insatsen omfattar tio möten där information varvas med gruppsamtal i samarbete med pensionärsföreningarna.	I budget två senaste åren 200 000 nu 129 000	Omställning eller anpassad återstart utifrån rådande pandemi.	Uppföljning	
90+ träning	Bryta social isolering hos de allra äldsta. Minska risken för fallskador genom förbättrad koordination, balans, styrka och självförtroende. Förbättrad livskvalitet till följd av förbättrad fysisk funktionsförmåga i det dagliga livet. Starta ytterligare en grupp, prioriterat i Älta, kan vara på annat lämpligt ställe.	Motionsgrupper för personer från 90 år. 1 timme per område och vecka. Projektledare ansvarar för workshop med gruppledare en gång på våren och en gång på hösten. Syftet är kunskaps- och erfarenhetsutbyte.	555 000	Omställning utifrån rådande situation	Nytt upplägg kopplat till lokalfrågan i Atlashuset. Uppföljning.	Samverka med primärvården gällande inflödet av besökare
Mötesplats "Lusthuset"	Ge förutsättningar för seniorer att själva skapa gemensamma aktiviteter utifrån sina egna behov och önskemål. Möter ensamma och isolerade seniorers behov av social gemenskap.	Öppen mötesplats för seniorer i Boo Folkets Hus i samverkan med SPF och PRO. Caféverksamhet, studiecirklar, brett utbud av aktiviteter som bidrar till fysisk, psykisk, social, existentiell hälsa. Seniorer själva skapar gemensamma verksamheter utifrån behov och önskemål. Besökarna är delaktiga i planering och drift av verksamhet.	514 000	Omställning utifrån rådande situation	Uppföljning	
Öppen mötesplats på Sicklaön för seniorer	Öka seniorers sociala deltagande och social stimulans	Erbjuda hälsofrämjande aktiviteter, möjlighet till samvaro, enklare	450/timme som mötesplatsen är öppen. Hann	Omställning utifrån rådande situation	Marknadsföring	Samverka med primärvården gällande inflödet av

Hälsofrämjande och förebyggande öppen insats	Mål	Innehåll	Kostnad per år (kr)	Behov framåt 1	Behov framåt 2	Behov framåt 3
	för seniorer. Drift av öppen mötesplats i samarbete med seniorer själva och civilsamhället. Seniorers delaktighet och inflytande ska vara en central del.	förtäring till självkostnadspris. Tillsammans med föreningar och seniorer samordna mötesplatsens aktiviteter. Seniorer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att delta på mötesplatsens aktiviteter.	enbart hålla öppet en vecka innan pandemin kom. Ej varit öppen i år. Låst kontrakt i Forum fram till feb 2021.			besökare
Seniordagen	Mötesplats för Nackas seniorer. Deltagarna känner att de får med sig något värdefullt de har nytta av i vardagen	Sprida kunskap om åldrandet och dess konsekvenser för kropp, psyke och själ. Om seniorers situation och förutsättningar i Nacka kommun. Om vilket stöd äldre kan få av kommunen, samt om utbudet på hälsofrämjande aktiviteter i Nacka kommun.	Ingen stående budget. Ersätts utifrån löpande kostnader. I budget senaste tre åren 100 000.	Omställning utifrån rådande situation		

3. Utred vad det innebär att lägga sig på miniminivån i beviljat stöd i äldreomsorgen

Enligt socialtjänstlagen 4 kap. 1 § har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Enligt 5 kap. 4 och 5 § ska Socialtjänstens omsorg om äldre inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Socialtjänsten ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

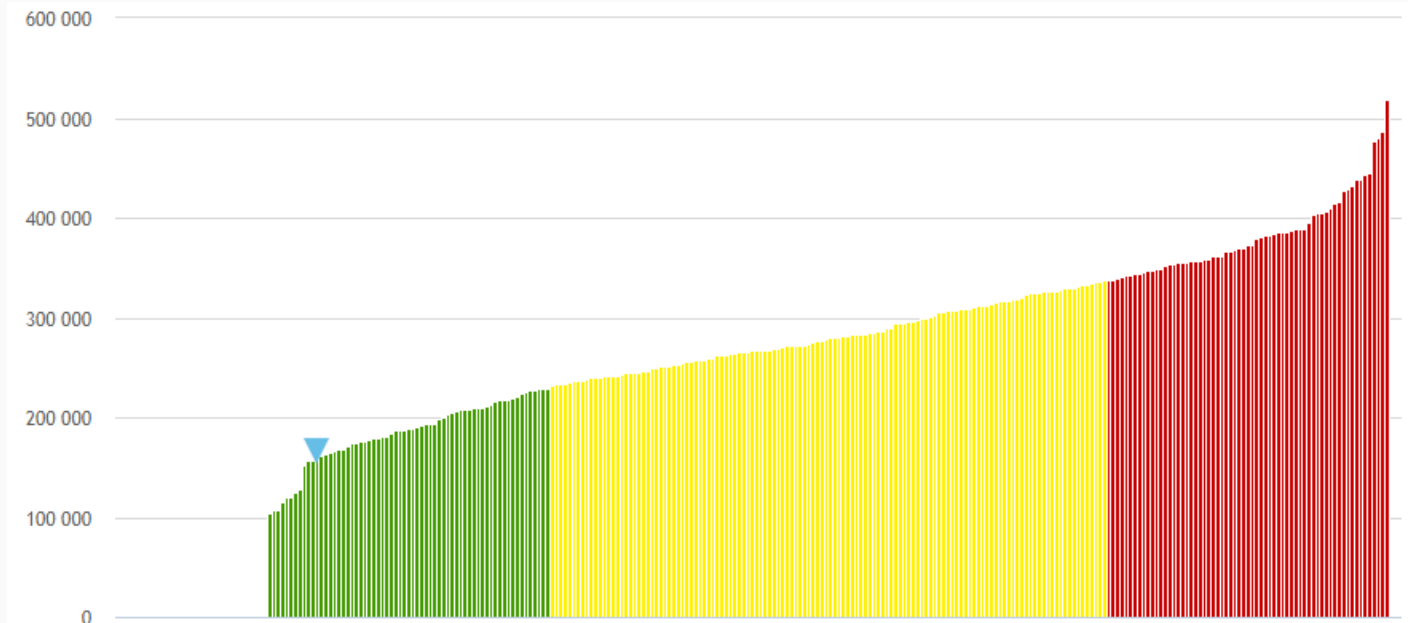
Nacka kommun har ett rykte om sig att vara generös inom området äldreomsorg. Det är svårt att jämföra kostnader rakt av eftersom Nacka har såväl privata som kommunala anordnare inom särskilt boende för äldre och enbart privata anordnare av hemtjänst. I en kostnadsjämförelse med övriga riket kan man se att Nacka ligger lågt i kostnaderna för hemtjänst och placeringen är likartat även vid jämförelse med kommunerna i Stockholms län.

Jämförelse per kommun

Alla kommuner (ovägt medel)

2019

Urval: Alla kommuner (ovägt medel)/2019

Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/hemtjänsttagare (N21819)

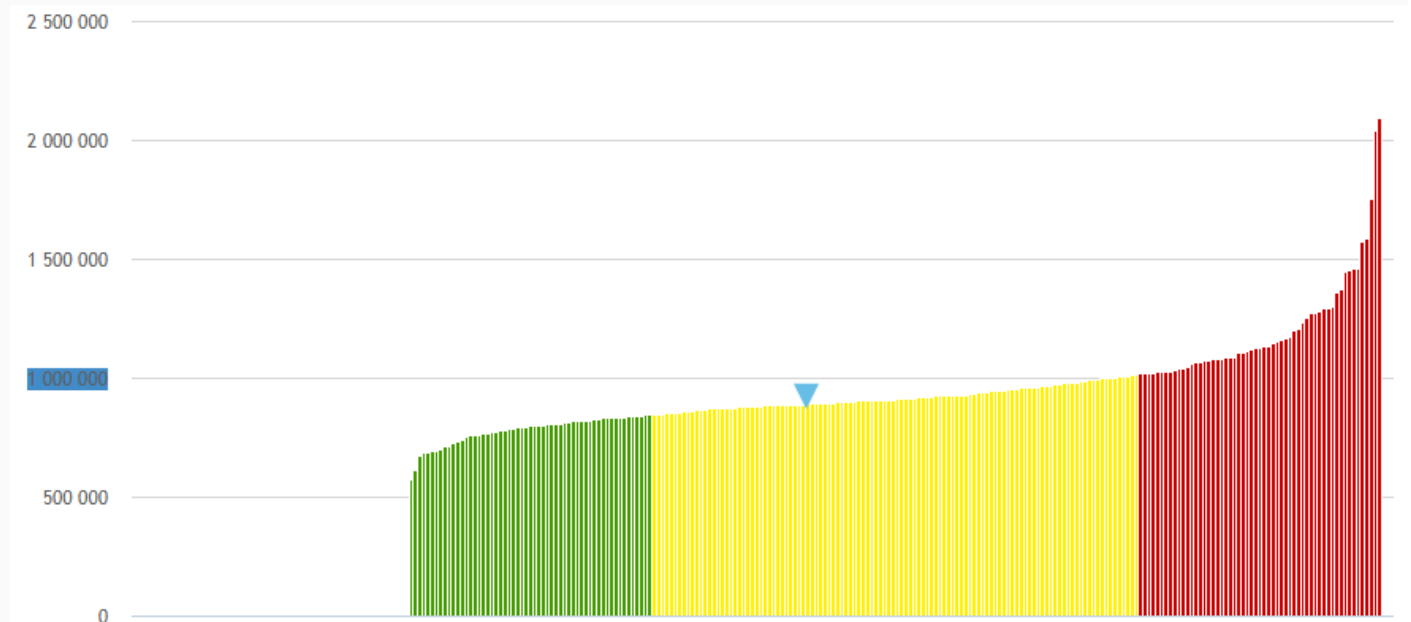
I en kostnadsjämförelse för särskilt boende för äldre jämfört med riket ligger Nacka närmare mitten, men fortfarande i undre halvan. Mönstret är likartat vid en jämförelse med kommunerna i Stockholms län.

Jämförelse per kommun

Alla kommuner (ovägt medel)

2019

Urval: Alla kommuner (ovägt medel)/2019

Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare (N23009)

Att lägga sig på miniminivå skulle innebära att kriterierna för biståndsbeslut om särskilt boende för äldre samt

hemtjänst skulle stramas åt så att de i så fall ligger närmare den undre nivån för vad som är rättspraxis. För särskilt boende skulle det dels innebära en ökad andel avslagna biståndsbeslut, dels att mediantiden för hur länge man bor på särskilt boende minskar. Idag har Nacka kommun en jämförelsevis hög grad av beviljade biståndsbeslut och en relativt lång mediantid på särskilt boende (se kapitel 5.2).

För hemtjänsten finns i kapitel 4 grafer som visar att antal timmar per hemtjänstkund har gått upp. En av förklaringarna till det är att äldrenämnden tidigare har betalat för så kallade abonnemangsplatser inom korttidsvården. Som en effektiviseringsåtgärd minskades dessa ner från ca 40 till ca 20 platser. Vissa av de kunder som inte längre får korttidsvistelse har istället behövt utökad hemtjänst, vilket är en kostnadsbesparing. Skulle vi minska ner den beviljade hemtjänsttiden skulle bedömningarna behöva bli mer detaljerade och restriktiva i vad som verkligen är förutsättningar för en skälig levnadsnivå.

Nacka har en schablontid för måltid på 30 minuter, medan vissa andra kommuner har 15 – 20 minuter. Skulle man minska denna tid är det sannolikt att man istället behöver öka en annan tid för en annan insats, vilket skulle kunna bli ett nollsummespel och som med stor sannolikhet skulle minska kundnöjdheten.

Vissa kommuner har schablonsatt alla små delmoment som t ex att vattna blommor, kasta soppåsen, bädda sängen, duka och diska. Det blir ett mycket detaljerat sätt att utreda på och effekten av det kan bli minskade kostnader, men kan också innebära att hemtjänsten har svårt att göra något litet extra och därav påverkas kundnöjdhet negativt. Att dra ner beviljat antal timmar skulle kräva betydande mer ingående utredningar och ta mer tid i anspråk för handläggarna, vilket skulle kräva mer resurser för myndigheten.

Att å andra sidan bli mindre detaljerad med vad som ska utföras inom den beviljade tiden skulle kunna öppna möjligheter för hemtjänst och kund att gemensamt komma överens om vad som för dagen behöver utföras. Det skulle kunna vara mer tidsbesparande och därmed kostnadsbesparande på sikt. Idag kräver de ständiga förändringsbesluten och förändringsbeställningarna på minutnivå en hel del administration från avgiftshandläggare. Detta kräver en god och tillitsfull dialog med anordnarna.

Ett annat sätt att hålla sig på miniminivå är om beslut skulle fattas om ett maxtak för antal timmar för hemtjänst, i så fall på en lägre nivå än 160 timmar. Det skulle å andra sidan öka på kostnaderna för särskilt boende och minska kundnöjdhet samt självbestämmande.

Om de ansökningar som hanteras förenklat automatiseras och antal insatser som ingår i dem minskar så skulle en del tid frigöras från handläggarna. En del av städningen skulle troligtvis ske via städbolag istället. Det skulle kunna vara en effektiv åtgärd på flera nivåer.

Schablontiden för matinköp är idag på 30 minuter vilket nästan alltid höjs till 45 minuter då det annars blir för kort om tid för att hinna med. Att göra digitala inköp skulle minska ner på den tiden om man tänker att det då skulle räcka med 30 minuter. Det skulle förutom ökad delaktighet ge ca 15 minuter i tidsvinst per tillfälle som är en gång per vecka per kund för de som har mer än 30 minuter i inköpstid idag. För de som bor mer avlägset från butiker som t ex i Kummelnäs blir tidsvinsten ännu större.

9 Motioner

Inga motioner har remitterats för beredning i ärendet.